

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 785 I,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Carl Sundström
+46 8 5630 88 26
carl.sundstrom@hsv.se

Beslut
2012-06-27
Reg.nr 641-4978-11

Yttrande över School of Business (Sweden) AB ansökan om tillstånd att utfärda filosofie kandidatexamen med inriktning företagsekonomi.

Högskoleverket rekommenderar regeringen att avslå School of Business (Sweden) AB ansökan om tillstånd att ge filosofie kandidatexamen med inriktning (huvudområde) företagsekonomi.

Ansökan och ärendets hantering

School of Business (Sweden) AB har den 19 september 2011 inkommit till regeringen med en ansökan om tillstånd att utfärda filosofie kandidatexamen med inriktning företagsekonomi. Högskoleverket har av regeringen anmodats att avge ett utlåtande om ansökan. För bedömningen av ansökan och har Högskoleverket utsett en grupp ämnessakkunniga: professor Lars Hallén, professor Leif Lindmark och professor Anders Nilsson.

Underlag för bedömningen har varit ansökan med bilagor. Vid två tillfällen har ansökan kompletterats på önskemål av Högskoleverket och bedömargruppen. Kompletteringarna har avsett utbildningsplaner, kursplaner och uppgifter om lärarkompetens samt en ekonomisk kalkyl för etableringen av utbildningen. Ett platsbesök i Ljungby med intervjuer med utbildningsansvariga genomfördes av bedömargruppen den 18 juni 2012.

Bedömningar har, förutom vad som föreskrivs i högskolelagen och högskoleförordningen, utgått från de kvalitetsaspekter som ingår i Högskoleverkets kvalitetssäkringssystem för perioden 2007-2012, *Nationellt kvalitetssäkringssystem för perioden 2007-2012*, 2007:59R. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

De sakkunnigas bedömning är att School of Business (Sweden) AB inte bör ges tillstånd för filosofie kandidatexamen med inriktning (huvudområde) företagsekonomi. De avgörande skälen är att det saknas en utbildningsmiljö med

lärarkompetens i form av fast anställda disputerade lärare stationerade på utbildningsorten och att det i ansökan inte finns beskrivningar av de specialiseringsinriktningar inom utbildningen som ska bedrivas i Ljungby och som flertalet studenter förväntas välja. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket rekommenderar regeringen att avslå School of Business (Sweden) AB ansökan om tillstånd att ge filosofie kandidatexamen med inriktning (huvudområde) företagsekonomi.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Carl Sundström i närvaro av avdelningschefen Maria Sundkvist.

Lars Haikola

Carl Sundström

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Carl Sundström
08-563 088 26
carl.sundstrom@hsv.se

Yttrande
2012-06-27
Reg.nr 641-4978-11

Bedömargruppens yttrande angående ansökan av BFH School of Business (Sweden) AB om tillstånd av utfärda filosofie kandidatexamen med inriktning företagsekonomi

Utgångspunkter

BFH School of Business (Sweden) har hos regeringen ansökt om att få utfärda filosofie kandidatexamen med inriktning företagsekonomi. Ansökan bygger på samarbete mellan Berner Fachhochschule och Centre for information logistics (CIL) i Ljungby.

Bedömargruppens yttrande tar sin utgångspunkt i de kvalitetsaspekter som Högskoleverket har utformat för tillståndsprövningar. Kvalitetsaspekterna är en tolkning av de krav på en högskoleutbildning som anges i högskolelag och högskoleförordning. Som bilagor till yttrandet finns:

- Högskoleverkets kvalitetsaspekter med bedömningsgrunder.
- Utdrag ur högskolelag, relevanta paragrafer.
- Utdrag ur högskoleförordning med examenskrav och examensmål för filosofie kandidatexamen.

Bedömargruppen konstaterar att kvalitetsaspekterna i olika grad överlappar varandra. Därför har gruppen i sitt yttrande valt att koncentrera kvalitetsaspekterna till fyra områden:

- Lärarkapacitet, lärarkompetens och utbildningsmiljö.
- Infrastruktur.
- Undervisning, kurslitteratur, examination och säkring av examensmål, inklusive styrdokument.
- Säkring av utbildningens kvalitet.

Kvalitetsaspekterna omfattar de akademiska förutsättningarna att ge en utbildning av god/hög kvalitet.

Ytterligare en förutsättning som bedömargruppen ansett relevant och därför valt att kommentera är de ekonomiska förutsättningarna för BFH School of Business (Sweden) AB (nedan BFH SoBS) att bedriva utbildningen.

Ett klargörande som bedömargruppen vill göra inledningsvis är att tillståndsprövningen gäller möjligheten för BFH SoBS att bedriva den aktuella utbildningen i Ljungby enligt den svenska examensordningen. Prövningen gäller huvudområdet företagsekonomi. Bedömargruppen har alltså inte prövat förutsättningarna för Berner Fachhochschule, BFH (nedan BFH Bern) att bedriva utbildning inom det aktuella huvudområdet.

Kort beskrivning av utbildningsanordnaren och den planerade utbildningens struktur och förutsättningar

BFH SoBS är ett dotterbolag till BFH Bern, som är en fackhögskola (Fachhochschule) i Schweiz. Fackhögskolorna kännetecknas av att vara praktiskt inriktade och yrkesinriktade i utbildning och forskning. Den planerade utbildningen ska vara ett komplement till de svenska akademiskt grundade utbildningarna i företagsekonomi och bygga på den långa erfarenhet av yrkesinriktad utbildning och det stora kontaktnät mot yrkeslivet som finns vid BFH Bern. Målet med programmet är att erbjuda svenska och schweiziska studenter möjligheten till internationellt integrerade studier, att utveckla studiemodellen och att etablera den yrkesinriktade akademiska modellen med företagskontakter i södra Sverige.

Grunden för etablerande av utbildningen i Ljungby är att BFH Bern, via BFH SoBS, stärker och bygger ut samarbetet med dess redan etablerade svenska partner vid orten, Centre for Information Logistics (CIL).

Det finns en styrelse för BFH SoBS med fyra ledamöter, varav två från BFH Bern, en från CIL och en extern.

CIL är ett aktiebolag grundat i Ljungby 2011, som driver utbildningsprogram i samarbete med omgivande lärosäten. I samarbete med Linnéuniversitetet ges ett kandidatprogram i international sales and marketing (180 hp), ett kandidatprogram i informationslogistik (180 hp), två magisterprogram i informationslogistik (60 hp), en s.k. industrimaster på distans i informationslogistik, fristående kurser i informationslogistik samt två program för yrkesverksamma på 30 hp (informationslogistik och produktionsledning). CIL erbjuder också ett yrkeshögskoleprogram i marknadsföring och försäljning på 400 yh-poäng. Utbildningssamarbete bedrivs med Internationella handelshögskolan vid Högskolan i Jönköping och Högskolan i Halmstad samt med andra aktörer inom privat och offentlig sektor. I samarbete med näringslivet, den offentliga sektorn och forskare på flera lärosäten byggs forskning upp inom informationslogistik. CIL är engagerat i entreprenöriell utveckling och värd för regionala seminarier inom relevanta ämnen.

Både akademiska och yrkesmässiga komponenter är centrala i de utbildningar som CIL driver och administrerar. Alla som studerar vid CIL får kontakt med ett företag

redan från den första studieveckan, och den kontakten kvarstår genom hela utbildningen.

CIL drivs av en förening med styrelse med representanter för lokala och omgivande organisationer och företag.

CIL kommer bl.a. att förse BFH SoBS med utbildningslokaler samt administrativ service och administrativa resurser, lokalt studentstöd, lokalt it-stöd, partnerföretag vid studentprojekt, marknadsförings- och rekryteringsaktiviteter, samt stöd för regionala och nationella utvecklingsprojekt.

Enligt ansökan är Ljungby en lämplig miljö för utbildningen genom det stora antalet exportinriktade företag som finns där. Vidare anges att det finns ett starkt lokalt stöd hos politiker och företag för projektet och att det finns ett stort antal möjliga lokaler för studenter att vistas och bo i.

Ambitionen uppges vara att introducera en starkt internationellt inriktad utbildning inom det svenska högskolesystemet. Målgruppen är studenter som önskar en utbildning med genomgående internationellt tema. I ansökan anges att målsättningen är att anta 50 heltidsstudenter per år. Studenterna kommer enligt ansökan att välja utbildningen på grund av möjligheten att röra sig mellan campus Bern och campus Ljungby under utbildningen och på grund av de utvecklingsmöjligheter som ges av samarbetet och utbytet mellan campusorterna. Genom samarbetet och utbildningens uppläggning kommer studenterna vid genomförd utbildning att vara väl förberedda – inte endast teoretiskt utan även praktiskt – för att arbeta i internationella organisationer.

Grunden för den planerade utbildningen är befintliga kurser som redan ges inom utbildningsprogram vid BFH Bern. Sammantaget kommer åtta specialiseringsinriktningar att erbjudas inom utbildningen. Sex av dessa kommer att ges i Bern varav fyra på tyska (corporate communication and marketing; public and non-profit management; strategy, leadership and international management; accounting and controlling) och två på engelska (banking and finance; international business management. De två fördjupningar som enligt ansökan ska erbjudas vid campus Ljungby är logistik och industriell marknadsföring.

Genomgång av kvalitetsaspekterna

Som anges i utgångspunkterna för yttrandet har sju kvalitetsaspekter (se bilaga) sammanförts i fyra grupper: lärarkapacitet, lärarkompetens och utbildningsmiljö; infrastruktur; undervisning, kurslitteratur, examination och säkring av examensmål, inklusive styrdokument; säkring av utbildningens kvalitet. Därutöver kommenteras de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten.

Lärarkompetens och -kapacitet samt utbildningsmiljö

Utbildningen ska bedrivas i nära samarbete med BFH Bern, och ett stort antal lärare från BFH Bern ska enligt planeringen ansvara för och medverka i delar av undervisningen. Varje enskild lärares medverkan omfattar 5–15 procent av en heltidstjänst. Exakt hur insatserna kommer att fördelas och genomföras framgår inte av ansökan.

Genom samarbetet med BFH Bern finns ett stöd för uppbyggnad av en utbildningsmiljö för det aktuella kandidatprogrammet i Ljungby. En sådan miljö kräver dock också att det finns ett antal lärare stationerade på utbildningsorten. Vid tiden för tillståndsprövningen finns hittills en tillsvidareanställd lärare med inriktning mot företagsekonomi vid BFH SoBS. Läraren har erfarenhet av undervisning i företagsekonomi vid annat lärosäte i Sverige men är inte disputerad.

Enligt en rekryteringsplan ska ytterligare fyra lärare successivt anställas för att stationeras i Ljungby. Det handlar om två lärare disputerade inom företagsekonomi, en inom nationalekonomi och statistik, och en inom arbetspsykologi och HR. Dessa lärare ska därmed ha huvudansvar för undervisningen inom den planerade utbildningen. Därutöver ska enligt planeringen en lärare inom informatik/företagsekonomi anställas under hösten 2012. Läraren kommer att dela sin anställning mellan BFH SoBS och Linnéuniversitetet.

Att rekrytera lärare inom företagsekonomi i Sverige kan vara en ganska utdragen process med utlysande av tjänster och sakkunnigutlåtanden. Det finns också betydande konkurrens om lärare mellan lärosätena, vilket kan försvåra rekryteringen och möjligheten att hitta lämpliga personer med tillräcklig kompetens inom behövliga ämnesområden.

En möjlighet som inte utnyttjats i ansökan är att börja bygga en utbildningsmiljö via de utbildningsprogram som CIL redan bedriver i samarbete med andra lärosäten i regionen, t.ex. International sales and marketing (180 hp) som ges i samarbete med Linnéuniversitetet. Genom dessa utbildningar finns eventuellt en potential till utbildningsmiljö bestående av lärare och studenter, som skulle kunna komplettera samarbetet med Bern.

Bedömargruppen anser att det är nödvändigt att det finns en väl utbyggd utbildningsmiljö på orten vid programmets start. För att garantera det måste någon eller några disputerade lärare inom företagsekonomi vara på plats och ytterligare några lärare vara kontrakterade redan vid tillfället för tillståndsprovningen. Bedömargruppen finner att så inte är fallet och att det alltså saknas en utbildningsmiljö med lärarkompetens i form av fast anställda disputerade lärare inom företagsekonomi stationerade på utbildningsorten

Infrastruktur

Enligt ansökan ska CIL förse BFH SoBS med nödvändig infrastruktur. Vid CIL finns erfarenhet att administrera undervisning. Campus Ljungby är väl utrustat vad gäller lektionssalar och seminarierum. Bibliotek finns med möjlighet till uppkoppling till databaser med litteratur och tidskrifter

Bedömargruppen finner att förutsättningarna för att tillgodose dessa krav är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur, examination och säkring av examensmål, inklusive styrdokument.

I de kompletteringar som inkommit finns programöversikter som visar utbildningens tänkta struktur och uppläggning. Vidare finns kursplaner som anger grundstrukturen för vissa kurser avseende undervisning, kurslitteratur och annat undervisningsmaterial samt examination.

Undervisningen ska bedrivas i moduler där vanligtvis tre till fem lärare medverkar och samarbetar. Modulerna, som ska gå som parallella spår under terminerna, omfattar kurser inom ett tema om 3-12 högskolepoäng. Totalt omfattar varje termin 30 högskolepoäng.

Uppläggningsen med moduler är den som tillämpas inom utbildningen vid BFH Bern. Överlag bygger ansökan på den utbildning som bedrivs i Bern; bl.a. är kursplanerna hämtade därifrån. Kurserna följer till innehåll och uppläggning etablerade principer för akademisk utbildning av god kvalitet och bedömargruppen finner ingen anledning att ifrågasätta dem. Kursplaner saknas dock för de två specialiseringsinriktningar som ska bedrivas i Ljungby, det vill säga logistik och industriell marknadsföring. Det gör att de inte är möjligt för bedömargruppen av granska kvaliteten och progressionen i dessa delar av utbildningen.

Vidare framgår inte progressionen från år 2 till 3 för vissa av kurserna inom företagsekonomi. Det gäller t.ex. inom redovisning där kursinnehållet inte är komplett redovisat i ansökan. Dessutom är det oklart för flera kurser om det finns kriterier för bedömning av studenterna vid examination.

Slutligen noterar bedömargruppen att omfattningen som anges för det självständiga arbete (examensarbetet) är 12 högskolepoäng vilket inte motsvarar kravet i examensordningen om 15 högskolepoäng.

Bedömargruppen finner därför att de förhållanden som redovisas inte är tillfredsställande.

Säkring av utbildningens kvalitet

Ett kvalitetssäkringssystem finns vid BFH Bern. Det framstår som väl utvecklat och välfungerande.

Bedömargruppen finner att kvalitetssäkringen är organiserad på ett betryggande sätt.

Sammanfattande omdöme

Bedömargruppens anser inte att ansökan från BFH School of Business uppfyller kraven för en filosofie kandidatexamen med inriktning företagsekonomi. De avgörande skälen är att det saknas en utbildningsmiljö med lärarkompetens i form av fast anställda disputerade lärare stationerade på utbildningsorten och att det i ansökan inte finns beskrivningar av de specialiseringsinriktningar inom utbildningen som ska bedrivas i Ljungby och som flertalet studenter förväntas välja. Vidare framgår inte progressionen från år 2 till 3 för vissa av kurserna inom företagsekonomi, t.ex. inom redovisning. Slutligen noterar bedömargruppen att omfattningen som anges för det självständiga arbete (examensarbetet) är 12 högskolepoäng vilket inte motsvarar kravet i examensordningen om 15 högskolepoäng.

De ekonomiska förutsättningarna

Bedömargruppen finner att det utöver Högskoleverkets aspekter finns anledning att kommentera de ekonomiska förutsättningarna för utbildningen som de är redovisade i ansökan.

Av den ekonomiska kalkyl som inkommit framgår det inte hur utbildningen ska kunna bära sig ekonomiskt under de närmaste åren. Budgeten innehåller bara kostnaderna och en överslagsberäkning pekar på betydande underskott efter det att intäkterna beaktats. Eftersom utbildningens långsiktiga finansiering är ett villkor för fullföljande av det ansvar som det innebär att anta studenter som satsar tid och gör privata ekonomiska åtaganden, bland annat genom att i normalfallet ta studielån, är det nödvändigt att utbildningsanordnarens långsiktiga engagemang i verksamheten framstår som övertygande. Finansiell stadga är också en förutsättning för att lärarna ska kunna åtnjuta sådan kompetensutveckling som anges bland bedömningsgrunderna för Högskoleverkets kvalitetsaspekter. Av budgeten bör det således framgå hur finansieringen kommer att ske, dvs. den bör inte bara redovisa kostnader utan även

planerade intäkter för att på ett övertygande sätt visa på trovärdigheten i utbildningsanordnarens långsiktiga engagemang.

Bilagor

Kvalitetsaspekterna:

Lärarkompetens

- antalet tillsvidareanställda och övriga lärare står i proportion till utbildningens beräknade omfattning,
- lärarna har vetenskaplig, konstnärlig, pedagogisk och annan nödvändig kompetens för undervisning och handledning inom utbildningen,
- lärarna kommer att ges reella möjligheter till kompetensutveckling och egen forskning/eget konstnärligt utvecklingsarbete.

Utbildningsmiljö

- utbildningen kommer att ges i en forskande/konstnärligt utvecklande miljö,
- utbildningen kommer att ge förutsättningar för ett kritiskt och kreativt/reflekterande förhållningssätt,
- lärosätet ska kunna visa hur masterstudenter kommer att få del av forskarutbildnings- och forskningsmiljön.

Infrastruktur

- studenterna/doktoranderna kommer att ha god tillgång till litteratur/annat lärandematerial, informationstekniska resurser och annan nödvändig utrustning.

Styrdokument

- kursplanerna innehåller mål (förväntade studieresultat) som utarbetats i enlighet med examensordningen.

Undervisning, kurslitteratur och examination

- undervisning, kurslitteratur/annat lärandematerial och examination kommer att vara utformade så att de säkrar forskningsanknytning/konstnärlig utveckling och progression,
- undervisning och examination för masterstudenter kommer att utveckla förmåga att i nationella och internationella sammanhang redogöra för och diskutera vetenskapliga frågeställningar.

Säkring av examensmålen

- krav finns klart dokumenterade, exempelvis i form av betygskriterier eller liknande, och framgår av instruktioner för tentamina, examensarbeten och annan examination,
- lärosätet kan visa att utbildningen kommer att ge studenterna/doktoranderna goda förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Säkring av utbildningens kvalitet

- det finns ett kvalitetssäkringssystem som garanterar utbildningens framtida kvalitet.

Högskolelag (1992:1434)

1 kap. Inledande bestämmelser

3 § Verksamheten skall bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

8 § Utbildning på grundnivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella eller specialutformade program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock medge undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå skall utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området. Lag (2006:173).

9 § Utbildning på avancerad nivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå skall innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete. Lag (2006:173).

Examensbeskrivningar (högskoleförordningen, bilaga 2: examensordning)

Kandidatexamen

Omfattning

Kandidatexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 90 högskolepoäng med successiv fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen.

Mål

Kunskap och förståelse

För kandidatexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

Färdighet och förmåga

För kandidatexamen skall studenten

- visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För kandidatexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter,
- visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För kandidatexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen.

Övrigt

För kandidatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.